

Kan man stressa sig till Stroke?

En systematisk litteraturgranskning om psykosociala riskfaktorer och Stroke

MSc Fysioterapeut Christina Norrlin Sandréus, Magisteruppsats. 2007.

Handledare: Professor Kristina Orth- Gomer, Institutionen för Folkhälsovetenskap, Karolinska Institutet, Stockholm

Bakgrund och Syfte

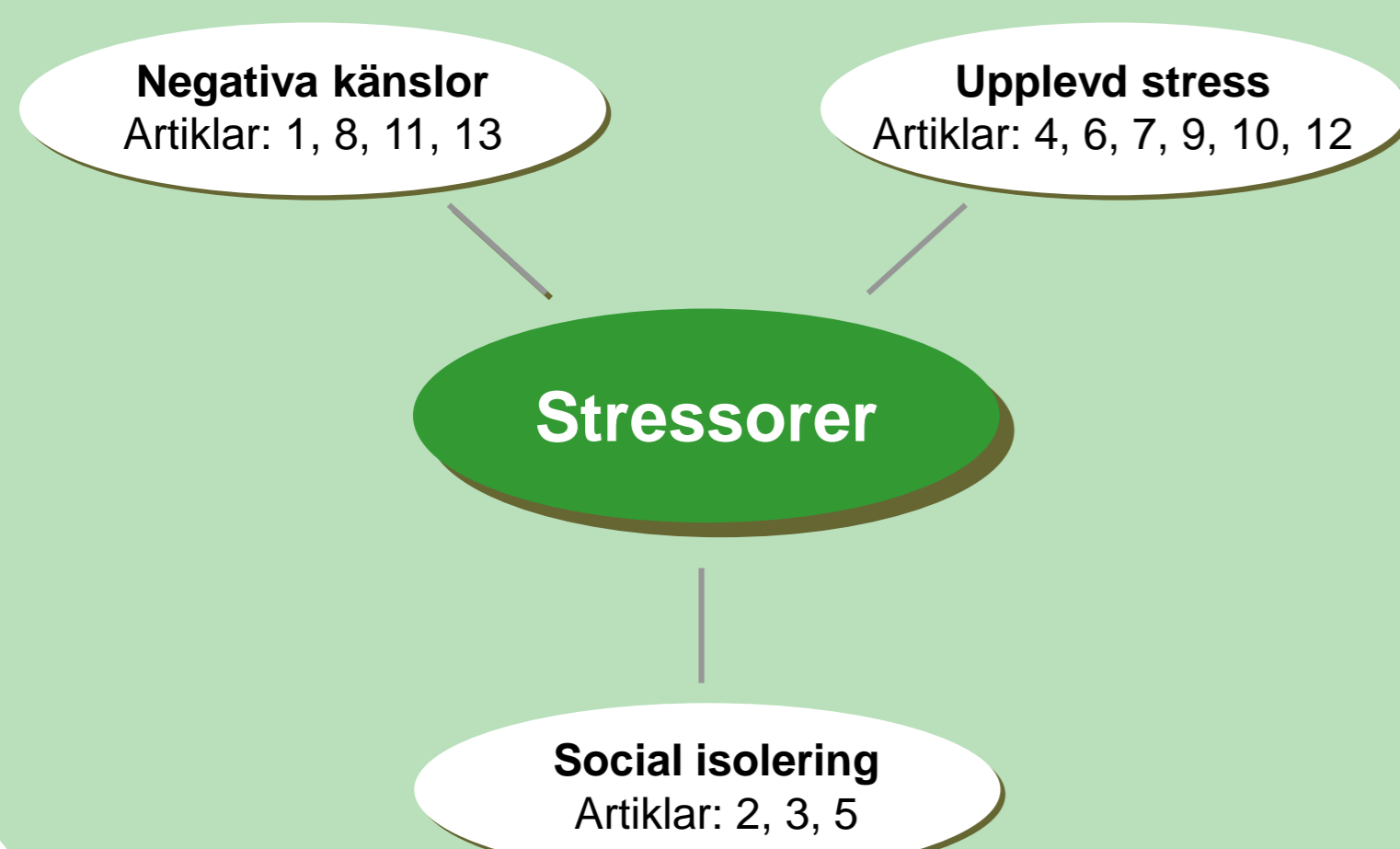
Stroke är den tredje största dödsorsaken i Sverige. Varje år insjuknar 25-30000 personer. För de som överlever medför det ofta stort fysiskt, psykiskt och emotionellt lidande och för samhället kan det innebära stora ekonomiska konsekvenser. Kardiovaskulära sjukdomar och psykosociala riskfaktorer har tidigare studerats men då framför allt med hjärtsjukdom som fokus. Syftet med studien var att genom litteraturgranskning från artiklar publicerade 2002-2007 identifiera och värdera Psykosociala riskfaktorer för enbart Stroke.

Psykosociala riskfaktorer för kardiovaskulära sjukdomar

- Lågt socioekonomiskt status (SES)
- Social isolering
- Psykosocial stress
- Äktenskapstress eller stress hemma
- Fientlighet och ilska
- Depression och negativa känslor

Metod

13 kvantitativa studier inkluderades och kvalitetsbedömdes med hjälp av en checklista. Studierna granskades och sammanställdes i en tabell. Tre undergrupper av psykosociala riskfaktorer vid stroke (se bild nedan) framkom under granskningen.

Resultat

Alla artiklar höll en hög kvalitet (80-100%) och bevisvärdet blev högt. Granskningen visade att sambandet mellan stroke och negativa känslor, mellan stroke och upplevd stress och mellan stroke och social Isolering alla hade evidensstyrka 1.

Kvalitet	Poäng	Antal artiklar
Bra	96, 96, 88, 80, 88, 88, 88, 88, 88, 96, 96, 96, 92, 100	13
Medel		
Låg		

Personer med negativa känslor löpte 3-4ggr så stor risk att drabbas av stroke (RR:2,93-4,21.). Personer med upplevd hög stress löpte dubbelt så stor risk att drabbas av stroke (RR: 1,48-2,24.), Även hos personer med brist på social stöd ökade risken.

Diskussion

Det saknas gemensamma utvärderingsmetoder för psykosociala riskfaktorer och stroke. Men denna granskning visar att risken för stroke ökar vid vissa psykosociala faktorer.

Dessa faktorer går att påverka. Således borde större fokus ligga på information för att motverka uppkomsten av stroke- både till individen och samhället. Sedan vårdvalet 2014 har stress- och smärtrehabiliteringskliniker, som bland annat arbetar med reglering av det autonoma nervsystemet etablerats. På så vis kan stressreglering påverkas och balanseras. Detta är troligtvis ett sätt att motverka denna folksjukdom men det skulle behövas fler riktade interventioner mot stroke och psykosociala faktorer.

Konklusion

Resultatet bekräftar och förstärker det som tidigare antytts; Psykosocial stress ökar risken för stroke. Detta kan motverkas. Man bör dock tolka resultaten med försiktighet då materialet är relativt litet och mätmetoderna mellan studierna varierar.

Karolinska
Institutet

christina.norrlin-sandreus@bragee.se
cnorrkinsandreus@gmail.com

 Bragée kliniker